

Xatirələrə sayğı ilə

Bakı Dövlət Universitetinin həyatında bir ilk imza atmışdım. Bir mən bunun fərqi deydim, bir də diplom müdafiəsində iştirak edən müəllimlər. Əslində, elmimizə, ədəbiyyatımıza töhfə verən yeniliyin müəllifi deyildim. Sadəcə, saz çiyində universitetə daxil olanda tələbələr, elə bəzi müəllimlər də üzündəki ifadədən hiss etdim ki, onlar belə qəribəlik görməyiblər. Bəlkə də çoxu ürəyində: "İncəsənət universiteti ilə buranı səhv salıb",- deyirdi...

Mən isə qərarımda ısrarlıydım. Diplomumu sazla müdafiə edəcəkdim. Müasir Azərbaycan Ədəbiyyatı kafedrasının müdiri Cəlal Abdullayevə (ruhu şad olsun) bu barədə deyəndə gülümsədi. Çünki götürdüyüm mövzu və haqqında yazacağım şairin ömrü yolu, yaradıcılığı, ən azından, bunu tələb edirdi. Sözü düz, müəllimlərə növbəti sürprizi etmək fikrim vardı. Yaradıcılığından sevvə-sevvə bəhs etdiyim şairi də müdafiəmə dəvət edəcəkdim. Ancaq bəzi səbəblərdən alınmadı...

Müdafiə komissiyasının üzvü olan müəllimlərin bir neçəsi hələ gəlməmişdi. Bunu nəzərə alan Cəlal Abdullayev dedi ki, belə olan halda, beş-on dəqiqə gözləməli olacağıq. Elə bil kimsə mənə "Sazı köynəyindən çıxart və zilini-zil, bəmini-bəm elə",- dedi. Sazın səsinə eşidənlər kafedranın qapısını kəsdirmişdilər.

Maraqlı mənzərəydi. "Baş sərət!"-dən "Dilqəmi"yə keçəndə kimsəni içini çəkdiyini duydum. Gülhüseyn Hüseynoğlu (ruhu şad olsun) idi. Onu bu yaşda kövrəltdiyimçün, düz, peşimançılıq hissi keçirdim. Ətrafa boylanan Cəlal Abdullayevin, Tofiq Hacıyevin (ruhu şad olsun), Cəlil Nağıyevin, Pənah Xəlilovun və Firuzə Əhmədovanın yaşarmış gözlərini görəndə, sanki ürəyimin başında ocaq qaladılar...

Yarım saatdan sonra komissiyanın

digər üzvləri də gəldi.

Tələbələr onlara verilən mövzunu həvəslə danışıq, istifadə etdikləri ədəbi mənbələrdən sitatlar gətirir, sanki hakim qarşısında dayanmış müttəhim kimi günahsız olduğuna sübut etmək istəyirdilər.

Növbə mənə çatdı. Sazı götürdüm və çıxışıma yaradıcılığına müraciət etdiyim şairin "Ustadnəmə"si ilə başlayanda zala ani bir sükut çökdü. Sonra saz susdu. Danışdıqca hiss edirdim ki, müəllimlərin də, tələbələrin də diqqəti sazda qalıb. Yəne saz dilləndi. Elə bil otağa haradansa təmiz dağ havası üfürdürlər...

Dəyərli alimimiz Pənah Xəlilovun yaşarmış gözlərini silə-silə: "Aşıq bala, bir "Kərəmi" çal deməsi, sözü düz, mənə də kövrəldi.

"Baş üstə, müəllim",- deyib "Kərəmi" odlara qaladım...

Mənə diplom "müdafiəsi"ndən əla yazdılar. Sonra universitetdə kim mənə görürdü: "Bu oğlanın diplomunu saz müdafiə etdi",- deyirdilər, zarafatla.

Əziz oxucular, diplom işimin mövzusu dünən dünyasını dəyişmiş xalq şairi, ömrü boyu bir əli torpaqda, bir əli haqda olan Borçalı dünyalı, Borçalı nisgilli, Borçalı laylı Zəlimxan Yaqubun yaradıcılığıydı.

Zəlimxan Yaqubu Azərbaycanda hamı tanıyır. Onunla şəxsən 9-cu sinifdə oxuyanda tanış oldum. Məktəbimiz gəlmişdi. Elə danışırdı ki, elə bil danışıqları yerə-göyə, daşa-divara yazılmışdı. Şeirlerini vərəqdən deyil, ürəkden oxuyurdu.

Birdən şairin "Mənə kimin sözü var",- deyib sual ünvanlaması bizə çox qəribə gəldi. Onun yanında nə danışacaqdıq ki???

Əlimi qaldırıb "Mən şair demək istəyirəm",- dedim. Gülümsədi. "Kimin şeirini deyəcəksən",-dedi. "Sizin şeirinizi",- dedim. Onun "Gəldim" şeirini deyəndə hiss etdim ki, şair gəldiyi ilkinliyə, yol elədiyi ilk çıxıra qayıdıb xəyalən. Şeir bitəndən sonra öz yazdığım şairi demək istədiyimi bildirdim. "Buyur",-dedi. Şeirlərimi yazdığım dəftərçəmə "Xoşbəxt şair olasan",-yazdı.

Aradan illər keçdi. Zəlimxan Yaqubu daha yaxından tanıdım, şeirlerini əzbərlədim.

Zəlimxan Yaqubun şeirləri, açığını desəm, aşıqların çörək ağacıydı. Elə bir məclis olmazdı ki, ondan oxunmasın, onun yaradıcılığına müraciət ediləsin.

Yəne yazımın əvvəlinə qayıtmaq istəyirəm. Diplom işimlə bağlı 2009-cu ildə şairlə görüşmək üçün dostları, tanış-

ları soraqladım. Axır ki, telefon nömrəsini tapıb zəng etdim. Dəstəyi özü götürdü. Özümü təqdim etdikdən sonra məqsədimi, onunla görüşmək istədiyimi bildirdim. Dedi ki, səhə gəl, səni gözləyirəm. Soruşa-soruşa şairin evini tapdım. Qapını qardaşı açdı. İçəri dəvət etdi və dedi ki, şair indi gəlir.

Zəlimxan Yaqub mənə doğması kimi qucaqlayıb bağrına basdı. Sözü düz, gözləməyirdim. Süfrəyə çay-çörək gəldi. Şairlə çörək kəsdim. Sonra kitabxanasına, səfərlərini, gənclik illərini əks etdirən şəkillərinə baxdım. "Bir az yorğunluğumuzu çıxardağ",-deyib sazı sinəsinə basdı. Utancaqlıq hissi mənə tərk eləmişdi. Şairlə baş-baş verib şeir deyib, saz çalıb, aşıq mahnısı oxudum.

Yəne də aradan illər keçdi. Şeirlərinin sorağı gələn Şairdən xəstəlik xəbərləri gəldi. Dedilər ki, böyrəkləri şairə vəfasızlıq edir.

Tədbirlərin birində onu görəndə gözlərimə inanmadım. Dağ Zəlimxan qəlpə-qəlpə ərmişdi elə bil. Göz yaşlarını saxlaya bilmədim. Dağ çayı kimi kükrəyən şair sanki danışmırdı, pıçıldayırdı.

Və dünənki qara xəbər. Zəlimxan Yaqub həyatdan kəçdü dedilər. Qulaqlarıma inanmadım.

Bilərəm ki, hər bir azərbaycanlı bu böyük itkiyə heyfslənəcək, bu acını-ağrını hamı yaşayacaq və biri-biri ilə bölüşəcək. Onun səsi, avazı, şirin danışığı üçün çox darıxacağıq. Ancaq onun üçün ən çox darıxan şirinli-acılı günlərinin şahidi qara sapılıca, bir də sağlığında ruhuna laylı imran dilli, gümüş telli qara saz olacaq.

Allah rəhmət eləsin, ruhu şad, məkanı cənnət olsun.

Şairə, onun əziz xatirəsinə böyük sevgi və sayğıyla Hafiz Hacıyali